

V latinských vedlejších větách mohou mít **konjunktivy**

- buď **modální** význam (např. v podmínkových souvětích: vyjadřují potencialitu nebo irealitu),
- nebo význam **distance** autora od výpovědi (tzv. „**konjunktiv cizích mínění**“, který známe i z jiných moderních jazyků; v češtině tomu spíše odpovídají výrazy jako ‚prý‘, ‚údajně‘ apod.)
- nebo vlastně „**žádný**“ význam – jsou pouze **signálem toho, že se jedná o vedlejší větu**; latinská syntax k tomuto vývoji špěla: ve staré latině je ve vedlejších větách mnohem víc indikativů, konjunktivy se do nich prosazovaly postupně; v klasické latině jsme někde na půli cesty: v některých typech vedlejších vět jsou ještě indikativy, v jiných už se prosadily tyto „mechanické“ konjunktivy – říká se jim „**konjunktivy podle SOUSLEDNOSTI ČASŮ**“ a fungují následovně:

Souslednost časová v latině:

v hlavní větě	ve vedlejší větě	příklad	překlad
ne-minulý čas (prézens, futura, imperativy)	konj. prézentu (= děj je současný nebo následný vůči ději věty hlavní)	<i>Interrogō tē, quem laudēs.</i>	Ptám se tě, koho chválíš.
	konj. perfekta (= děj je předčasný vůči ději věty hlavní)	<i>Interrogō tē, quem laudāveris.</i>	Ptám se tě, koho jsi pochválil.
	[- <i>ūrus sim</i> (= děj je následný po ději věty hlavní)]	<i>Interrogō tē, quem laudātūrus sīs.</i>	Ptám se tě, koho budeš chválit.
minulý čas	konj. imperfekta (= děj je současný nebo následný vůči ději věty hlavní)	<i>Interrogāvī tē, quem laudārēs.</i>	Ptal jsem se tě, koho chválíš.
	konj. plusquamperfekta (= děj je předčasný vůči ději věty hlavní)	<i>Interrogāvī tē, quem laudāvissēs.</i>	Ptal jsem se tě, koho jsi pochválil.
	[- <i>ūrus essem</i> (= děj je následný po ději věty hlavní)]	<i>Interrogāvī tē, quem laudātūrus essēs.</i>	Ptal jsem se tě, koho budeš chválit.

Konjunktivy podle souslednosti časů jsou ve vedlejších větách:

- účelových: ‚... proto, aby...‘
- (většinou) účinkových: ‚... tak/takový, že...‘
- v časových větách s „cum historicum“ (tj. se spojkou *cum* = ‚když‘ ve vyprávění o minulých dějích); okrajově i v jiných časových větách
- ve větách s *cum*, které mají jiný než časový význam (příčina, přípustka ad.)
- v předmětových a podmětových větách s významem vůle: ‚chci, aby...‘, ‚nařizuji ti, abys...‘, ‚je nutné, aby...‘ apod.
- v obavných a zabraňovacích větách (‚bojím se, že/aby ne...‘; ‚bráním ti, abys...‘)
- v nepřímých otázkách (= příklady v tabulce výše; jen v těchto větách se vyskytují tvary na *-ūrus sim*, *ūrus essem*, v jiných typech vedl. vět ne!)
- v podmětových větách s významem ‚stává se, že‘
- ve vztazných větách, které mají nějaký příslovečný význam (v latině je to docela časté, např. místo ‚přišel, aby...‘ je možné říct ‚přišel, který by...‘, apod.)

I konjunktiv cizího mínění se řídí podle stejných pravidel (může být i v jiných vedlejších větách).